Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-13

TRN 2020–0194

*Handläggare:*
Tove Ellingsen

Tillväxt- och
regionplanenämnden

# Remissförslag Värmlandsstrategin 2040

## Ärendebeskrivning

Tillväxt och Regionplaneförvaltningen har tagit del av remissförslaget Värmlandsstrategin 2040. Förslaget är enligt nämnden välarbetat med en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling.

## Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-11-13
Förslag till yttrande, 2020-11-13
Värmlandsstrategin 2040 finns att läsa på https://varmlandsstrategin.se

## Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Yttrandet över förslag till Värmlandsstrategin 2040, TRN 2020–0194, godkänns och överlämnas till Region Värmland.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

## Förvaltningens förslag och motivering

*Sammanfattning*

Förvaltningen konstaterar att förslaget för Värmlandsstrategin 2040 är en god grund för regionens åtaganden för att bidra till visionen ”Vi förändrar världen”. Förslaget är tydligt med genomgående inkluderande resonemang och mätbara indikatorer. Värmlandsstrategin fångar upp hur hållbart regionalt tillväxtarbete ska genomföras tillsammans med länets aktörer som står för det faktiska genomförandet. Effektmålen med tillhörande indikatorer visar tydligt vad strategin ska uppnå och bidrar till att skapa en robust och resilient region.

*Bakgrund*

Region Värmland har som regionalt utvecklingsansvarig aktör i länet det samordnande ansvaret för att utarbeta och fastställa den regionala utvecklingsstrategin samt för att samordna insatser för dess genomförande. Strategin gäller för perioden 2021–2040 och Region Värmland avser att ta fram en handlingsplan för uppföljning och lärande kopplat till strategin. Årligen arrangeras en konferens för att redovisa arbetet med strategin tillsammans med de plattformar som har skapats i framtagandet. Vidare ska en årlig enkätundersökning fånga upp vissa indikatorer kopplat till Värmlandsstrategin och aktörernas upplevelse av hur de använt strategins så kallade nycklar i det löpande arbetet.

Värmlandsstrategin rymmer effektmål och indikatorer som ska hjälpa regionen att nå visionen som sammanfattar Värmlands höga ambitioner: *Vi förändrar världen*. Värmlandsstrategin 2014–2020 hade visionen *Värmland – ett skönare liv*. Region Värmland bildades den 1 januari 2019 då Landstinget i Värmland, kommunalförbundet Region Värmland, Värmlandstrafik och Karlstadsbuss gick samman till en gemensam organisation.

Några utgångspunkter har varit vägledande när Region Värmland har tagit fram Värmlandsstrategin 2040. Utgångspunkterna baseras på lagar och förordningar för det regionala utvecklingsarbetet, på lärdomar från föregående strategi och på internationella och nationella styrdokument som påverkar strategins utformning. Värmlandsstrategin tas fram på uppdrag av regeringen och utgör grunden till handlingsplaner på regional och lokal nivå. Region Värmland samordnar arbetet men strategin formas och genomförs av en mängd olika aktörer på olika nivåer.

Flera hundra personer har deltagit i arbetet med att ta fram Värmlandsstrategin. Värmlands möjligheter, styrkor och utmaningar har diskuterats ur en mängd perspektiv för att hitta en samlad väg framåt.

Tillsammans med analyser, underlag och dokument som Region Värmland ska förhålla sig till, bland annat Agenda 2030, baseras slutsatserna som presenteras i Värmlandsstrategin 2040 på ett gediget förarbete.

*Överväganden*
Förslaget Värmlandsstrategin 2040 är enligt förvaltningen en god grund för regionens åtaganden för att bidra till visionen ”Vi förändrar världen”. Förslaget är tydligt med genomgående inkluderande resonemang samt mätbara effektmål och indikatorer. Det är även en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Värmlandsstrategin 2040 är väl genomarbetad och har tydliga åtaganden. Värmlandsstrategin fångar upp hur hållbart regionalt tillväxtarbete ska genomföras tillsammans med länets aktörer som står för det faktiska genomförandet.

Förvaltningen konstaterar att utvecklandet av en bättre järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm med fördel kan betonas ännu mer i Värmlandsstrategin för att lyfta fram vikten av att denna del av den Nordiska triangeln knyts samman.

Förvaltningen noterar att Agenda 2030 nämns, men anser att strategin skulle stärkas av att koppla på hållbarhetsmålen och låta principen om hållbar utveckling genomsyra strategin ännu tydligare. De regionala utvecklingsstrategierna, med sin tydliga utgångspunkt i hållbar regional utveckling, är det regionala genomförandet av Agenda 2030 menar förvaltningen.

Förvaltningen bedömer att effektmålen med tillhörande indikatorer gör det tydligt och konkret vad Värmlandsstrategin ska uppnå och gör genomförandet mätbart, vilket bidrar till att skapa en robust och resilient region. Förvaltningen konstaterar att Värmlandstrategin skulle vinna på att inkludera begreppet resiliens mer genomgripande som något Region Värmland strävar efter att uppnå, för att skapa en långsiktigt hållbar region.

Förvaltningen anser att det är mycket bra att Region Värmland kommer att konkretisera genomförandet av strategin genom att ta fram regionala handlingsplaner som ska tydliggöra satsningar, roller, ansvar och åtaganden.

Förvaltningen anser vidare att det lokala och småskaliga skulle kunna få ta mer plats i Värmlandsstrategin eftersom regionernas utvecklingsansvar innebär ett ansvar för regionens hela geografiska område, vilket gör landsbygdsutveckling till en naturlig del av det regionala

utvecklingsarbetet. Landsbygdsutveckling kopplar samman till många perspektiv bland annat näringsliv, livsmedelsförsörjning, hållbart fiske, besöksnäring, natur- och kulturvärden.

Förvaltningen konstaterar också värdet av att ha med ett insatsområde om att bygga beredskap där bland annat digitalisering, energi, vatten- och livsmedelsförsörjning omnämns. Detta stärker strategin i en global och föränderlig värld.

**Ekonomiska konsekvenser av beslutet**
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

**Miljökonsekvenser av beslutet**
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Tove Ellingsen

Region Värmland
mona.bjorn@regionvarmland.se

# Remissförslag Värmlandsstrategin 2040

## Inledning

Region Stockholm har genom tillväxt- och regionplanenämnden fått möjlighet att yttra sig över remissversion av Värmlandsstrategin 2040. Yttrandet utgår från Region Stockholms roll som ansvarig för regional fysisk planering såväl som för regional utveckling.

## Synpunkter

*Skapar strategin som helhet förutsättningar för hela Värmland att utvecklas i riktning mot ett hållbart samhälle?*
Region Stockholm har tagit del av remissversionen av Värmlandsstrategin 2040 och anser att förslaget är en god grund för regionens åtaganden för att uppnå visionen ”Vi förändrar världen”. Förslaget är tydligt med genomgående inkluderande resonemang samt mätbara effektmål och indikatorer. Det är även en tydlig hållbarhetsintegrering av de tre dimensionerna social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Värmlandsstrategin 2040 är väl genomarbetat och har tydliga åtaganden. Värmlandsstrategin fångar tydligt upp hur hållbart regionalt tillväxtarbete ska genomföras tillsammans med länets aktörer som står för det faktiska genomförandet.

Det är positivt att utvecklandet av en bättre järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm lyfts i Värmlandsstrategin för att bidra till ökat hållbart resande. Däremot ser Region Stockholm att det gärna kan lyftas fram ännu tydligare eftersom en förbättrad förbindelse mellan huvudstäderna kan stärka utvecklingskraften i hela stråket och är viktig för att bättre knyta samman regionerna. Det förväntas även ske en överflyttning från flyg till tåg mellan regionerna vilket kommer bidra till att nå klimatmålen.

Agenda 2030 och de globala målen skulle med fördel gärna få genomsyra Värmlandsstrategin ännu mer. Agenda 2030 nämns, men strategin skulle stärkas av att koppla på hållbarhetsmålen och låta principen om hållbar utveckling genomsyra strategin ännu tydligare. Region Stockholm menar att de regionala utvecklingsstrategierna, med sin tydliga utgångspunkt i

hållbar regional utveckling, är det regionala genomförandet av Agenda 2030.

Effektmålen med tillhörande indikatorer gör det tydligt och konkret vad Värmlandsstrategin ska uppnå och gör genomförandet mätbart, vilket bidrar till att skapa en robust och resilient region. Begreppet resilient nämns bara en gång kopplat till ett konkurrenskraftigt näringsliv, men strategin skulle vinna på att nämna det mer övergripande, som något regionen strävar efter att uppnå för att skapa en långsiktigt hållbar region.

Region Stockholm anser att strategin ytterligare skulle stärkas genom att tydligare lyfta perspektiv om att samplanera transportsystemet och bebyggelsestrukturen för att skapa hållbara fysiska och transportsnåla samhällsstrukturer samt för minskad miljöpåverkan. Att prioritera bebyggelseutveckling i lägen med goda kommunikationer skapar attraktiva boendemiljöer.

Det är positivt att Värmlandsstrategin ska mynna ut i regionala handlingsplaner medprioriterade insatser och aktiviteter med kortare tidsperspektiv. Detta gör Värmlandsstrategin mer genomförbar även i närtid.

*Visionen i förslaget lyder "Vi förändrar världen". Visionen ska skapa handlingsberedskap och stolthet så att vi arbetar i samma riktning. Kan visionen i förslaget bidra till det?*
Visionen är slagkraftig och det är positivt att Region Värmland tänker globalt. Det internationella perspektivet genomsyrar strategin på flera plan genom infrastruktur, etablering av nya relationer och att vidareutveckla strategiska samarbeten både regionalt, nationellt och internationellt. Risken med visionen är att den regionala förankringen och känslan av regional tillhörighet försvinner.

*I förslaget lyfts tre nycklar för förändring. Hur kan nycklarna vara en del i att genomföra strategin?*
Generellt är det bra att nycklarna beskrivs i vi-form, det motsvarar fokus på områden som kräver samverkan och att det ska vara långsiktigt.
Nyckel 1, *Vi samverkar på nya sätt* är en viktig faktor för att skapa förändring och omställning. Det är viktigt att betona vikten av goda relationer och samverkan med övriga regioner och andra organisationer i landet för att kunna bidra till en hållbar utveckling.
Nyckel 2, *Vi utforskar proaktivt* skapar motivation och är framåtsiktande.

Nyckel 3, *Vi leder modigt* är bra eftersom det krävs modigt ledarskap som går bortom kortsiktiga intressen och som tar ansvar för hållbart och innovativt regionalt utvecklingsarbete.

*Fångar de utpekade insatsområdena det som många aktörer i samverkan behöver prioritera för att hantera Värmlands utmaningar och möjligheter mot 2040?*

*Bygga beredskap*
Det är ett bra grepp att ha med ett insatsområde om beredskap. Livsmedelsförsörjning bidrar till långsiktiga förutsättningar för livsmedelskedjan, stärker näringslivet och bidrar till självförsörjningsgraden. Det är därför mycket positivt att detta perspektiv omnämns inom grön beredskap i strategin, iksom att en hållbar energitillgång ska säkras.

Folkhälsan skulle kunna kopplas samman med, utöver hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande hälso- och sjukvård, även utbildning, arbete, delaktighet, kollektivtrafik, kultur och regional utvecklingsplanering som också är viktiga faktorer som bidrar till en jämlik hälsa.

*Säkra kompetens*
Region Stockholm saknar beskrivning om den segregerade arbetsmarknaden, människor som är mindre etablerade på arbetsmarknaden och en konsekvensbeskrivning av risken med ökade klyftor. Det är bra att barn och ungas möjligheter till delaktighet lyfts fram, samt jämställdhetsperspektivet.

*Utveckla attraktiva och tillgängliga platser.*
Det är positivt att Värmlandsstrategin lyfter att olika platsers betydelse. Men det lokala och småskaliga skulle kunna få ta mer plats i Värmlandsstrategin eftersom regionernas utvecklingsansvar innebär ett ansvar för regionens hela geografiska område, vilket gör landsbygdsutveckling till en naturlig del av det regionala utvecklingsarbetet. Inom detta insatsområde anser Region Stockholm att landsbygdsutveckling kan betonas och lyftas fram. Det nämns att hållbar samhälls- och stadsplanering är viktig för att underlätta beredskap för hastiga förändringar, här blir det mycket viktigt att även nämna landsbygdsplanering och landsbygdsutveckling med tanke på bland annat näringsliv, livsmedelsförsörjning, hållbart fiske, besöksnäring, natur- och kulturvärden.

Kopplat till stadsplanering kan även urbana miljöer lyftas och gärna med en inriktning mot en stad där gång, cykel eller kollektiva färdmedel utgör grunden för persontransporter.

*Stärka konkurrens- och innovationskraft*
Det är mycket positivt att olika sorters företagande lyfts fram och vikten av diversifiering, samt socialt företagande. Strategin kan vinna ytterligare på att koppla samman ett konkurrenskraftigt näringsliv till jämlikhet och hälsa.

Det är positivt att övergången till cirkulär biobaserad ekonomi behandlas i ett eget stycke. Det borde även kopplas samman med klimat- och miljömål.

*I förslaget finns effektmål som genomförandet av strategin ska syfta till att uppnå. Kan effektmålen bidra till ett attraktivt, konkurrenskraftigt och hållbart Värmland?*
Det är mycket positivt att effektmål och indikatorer finns med i strategin, vilket gör uppföljningen väldigt konkret. Däremot är det viktigt att även titta utanför effektmålen och indikatorerna, då mycket arbete som bidrar till strategins måluppfyllelse genomförs på flera håll som inte är nedskrivna i strategin. Det är en bra och tydlig koppling mellan insatsområden, effektmål och indikatorer.

*I förslaget introduceras ett arbetssätt med regionala handlingsplaner och större fokus på uppföljning och delat lärande. Kan det arbetssättet bidra till att vi uppnår effektmålen och tydliggöra roller och ansvar? Hur ser ni på er egen roll i det arbetet?*
Region Stockholm anser att det är bra att strategins genomförande ska konkretiseras i handlingsplaner eller överenskommelser vilket kommer att skapa en ökad tydlighet om vägen framåt. Det är även en bra ansats att ha med olika aktörer i dialoger kopplat till uppföljningen.

Region Stockholm bidrar gärna till genomförandet av Värmlandsstrategin och anser att det är av stor vikt att ha goda relationer och samverkan med övriga regioner i landet för att bidra till en hållbar utveckling och tillväxt.

Vidare kan Region Stockholm bidra med kunskap i arbetet med att koppla den regional utvecklingen till regional fysisk planering såsom kopplingarna mellan transporter och bebyggelseplanering.